

Workshop Onderzoek Mosselweek - Natuurbeheer

19 februari 2009

Primaire Productie in de Waddenzee

ZKO-Draagkracht "IN PLACE" onderzoeksproject

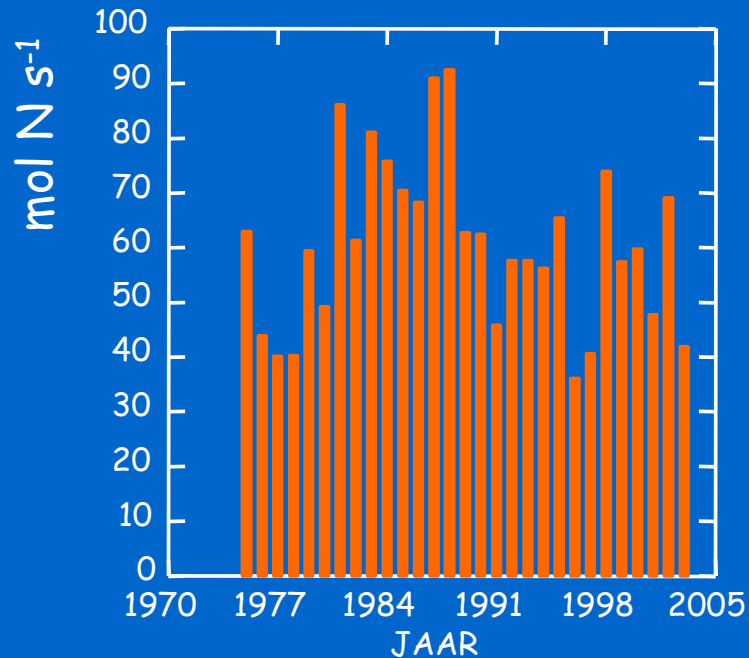

Katja Philippart - Koninklijk Nederlands Instituut voor Zeeonderzoek

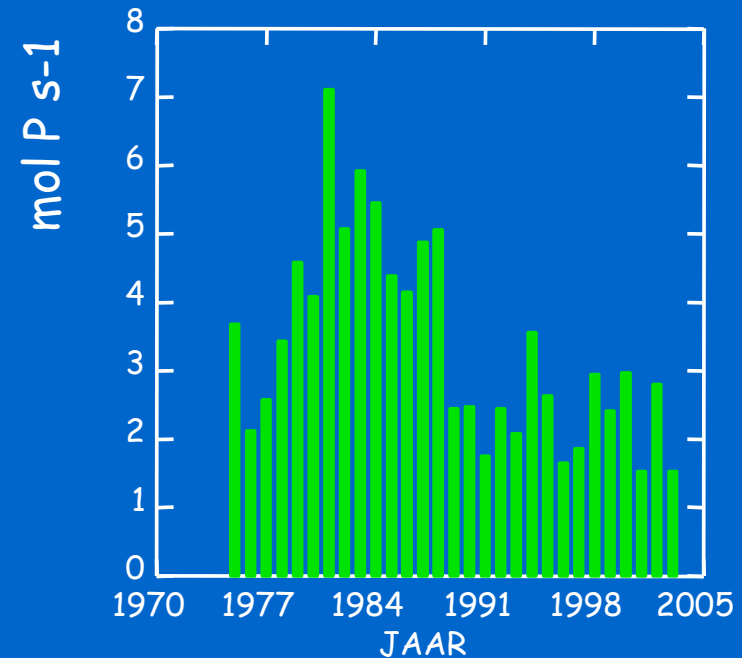
IN PLACE

Integrated Network for Production and Loss Assessment in the Coastal Environment

Toevoer stikstof uit IJsselmeer (62% van totale aanvoer)

Toevoer fosfor uit IJsselmeer (48% van total aanvoer)

Toevoer van voedingstoffen uit IJsselmeer:

- nam toe in de zeventiger en tachtiger jaren
- hoogste toevoer in mid-tachtiger jaren
- afname hierna
- afname sterker voor fosfor dan voor stikstof

Veranderingen in de Waddenzee (1974-2005)

Voedingstoffen

toename concentraties in zeventiger jaren
afname in concentraties na mid-tachtiger jaren
verschuivingen in verhouding fosfor:stikstof
(3 perioden: 1974-1977; 1978-1987; 1988-2005)

Fytoplankton

toename in hoeveelheid & productie in zeventiger jaren
afname productie na mid-tachtiger jaren
veranderingen in soortensamenstelling
(3 perioden: 1974-1977; 1978-1987; 1988-2005)

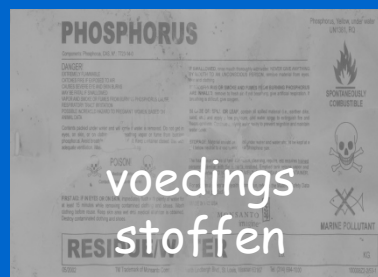
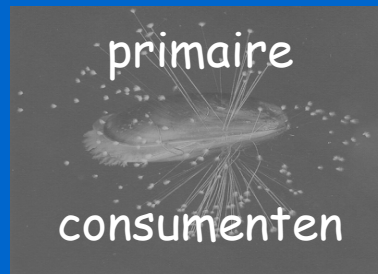
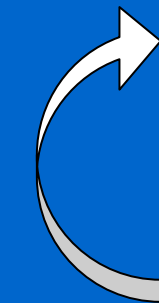
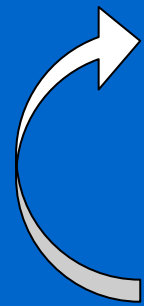
Bodemdieren

toename biomassa in zeventiger en tachtiger jaren
afname in filtratie capaciteit in negentiger jaren
veranderingen in soortensamenstelling

Mogelijke oorzaken van de waargenomen veranderingen

"BOTTOM-UP"

veranderingen
in toevoer van
voedingsstoffen
(via rivieren &
Noordzee)

"TOP-DOWN"

veranderingen
in graasdruk van
schelpdieren
(door
klimaatverandering
& visserij)

IN PLACE

Integrated Network for Production and Loss Assessment in the Coastal Environment

Primaire Vragen mbt Primaire Productie

Photo: M Stock

Hoeveel?

pelagische vs. benthische productie

Waar?

zeegaten vs. wantijen
locale productie vs. import/export

Wanneer?

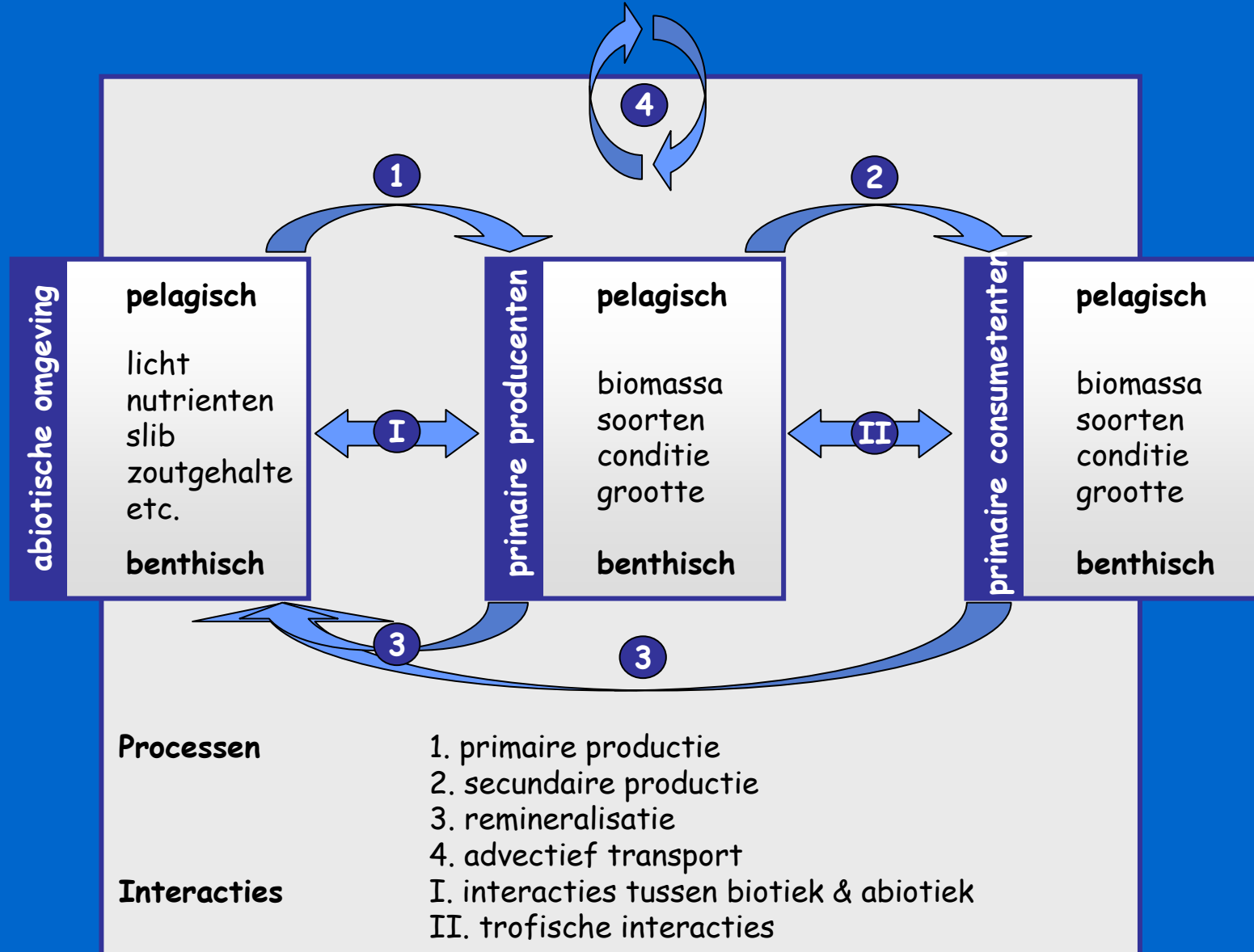
seizoensdynamiek (bloei)
effecten van stormen

Waarom?

licht
voedingsstoffen
graasdruk

Nationaal programma zee- en kustonderzoek (ZKO)

Startprogramma Veranderende Draagkracht

Nationaal programma zee- en kustonderzoek (ZKO)

Startprogramma Veranderende Draagkracht

**IN PLACE -
Integrated Network for Production
and Loss Assessment in the Coastal
Environment**

Royal NIOZ

Katja Philippart

Eric Epping

Herman Ridderinkhof

NIOO-CEME

Jacco Kromkamp

Vrije Universiteit Amsterdam

Hans van der Woerd

Rijkswaterstaat

Ecomare

Common Wadden Sea Secretariat

2009-2013 (2.050.000 Euro)

**REDUCE -
Consequences of Phosphorus
Reduction for the Dynamic Transfer
of Organic matter between Primary
Producers and Primary Consumers**

NIOO-CEME

Jacco Kromkamp

Karline Soetaert

Peter Herman

Lucas Stal

Royal NIOZ

Eric Epping

Katja Philippart

Klaas Timmermans

2009-2012 (795.000 Euro)

IN PLACE

Integrated Network for Production and Loss Assessment in the Coastal Environment

MONITORING NETWORK

- hoge temporele resolutie
- hoge ruimtelijke resolutie
- groot areaal
- hoge taxonomische resolutie

MONITORING ACTIVITEITEN

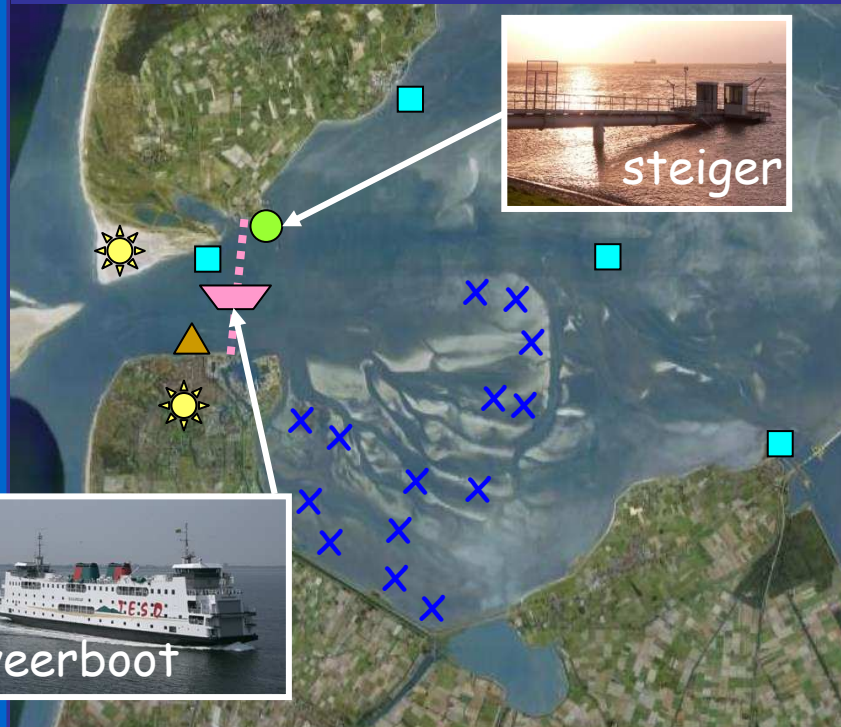
	handmatige metingen	automatische metingen	veld campagnes	remote sensing
temporele resolutie	laag	hoog	laag	laag
ruimtelijke resolutie	laag	laag	hoog	laag
areaal	klein	klein	groot	groot
taxonomische resolutie	hoog	laag	hoog	laag

IN PLACE

Integrated Network for Production and Loss Assessment in the Coastal Environment

bestaande monitoring activiteiten

- NIOZ: temp,sal,stroom (1x/min)
- NIOZ: temp,sal,nutr,chla,soorten,pp (1x/wk)
- RWS: temp,sal,nutr,chla,soorten (1x/mo)
- RWS: golven, hoogte (1x/min)
- KNMI: weer (1x/min)
- NIOZ/RWS: bodemdieren (2x/y)
+ "historical" data sets

aanvullende metingen

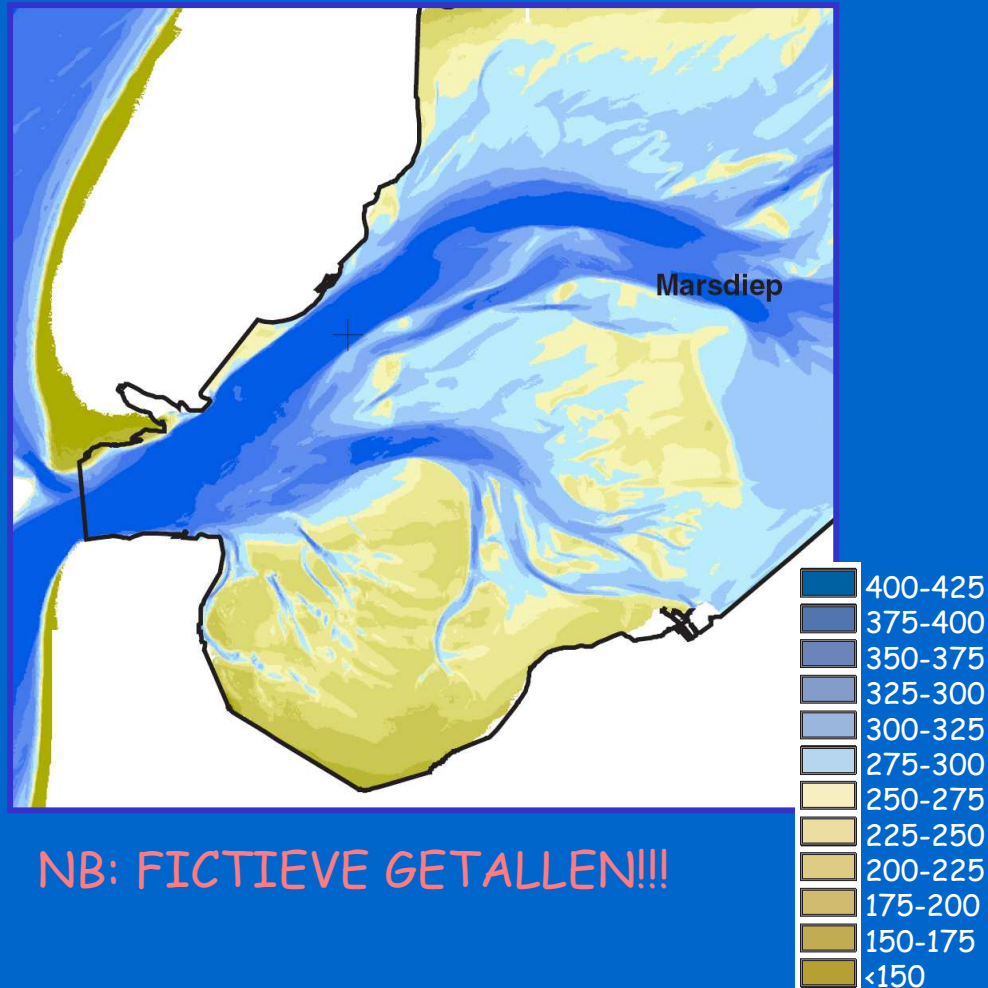

- P1: automatische metingen (1x/min)
- P1: automatische metingen (1x/min)
- P2: veld campagnes (4x/y)
- P3: vliegtuig metingen (2x/y)
- P3: satelliet opnamen (4-40x/y)

IN PLACE

Integrated Network for Production and Loss Assessment in the Coastal Environment

Primaire Productie ($\text{gC m}^{-2} \text{dag}^{-1}$)

NB: FICTIEVE GETALLEN!!!

Hoeveel?

quantificering van pelagische en benthische primaire productie (per dag; som per jaar)

Waar?

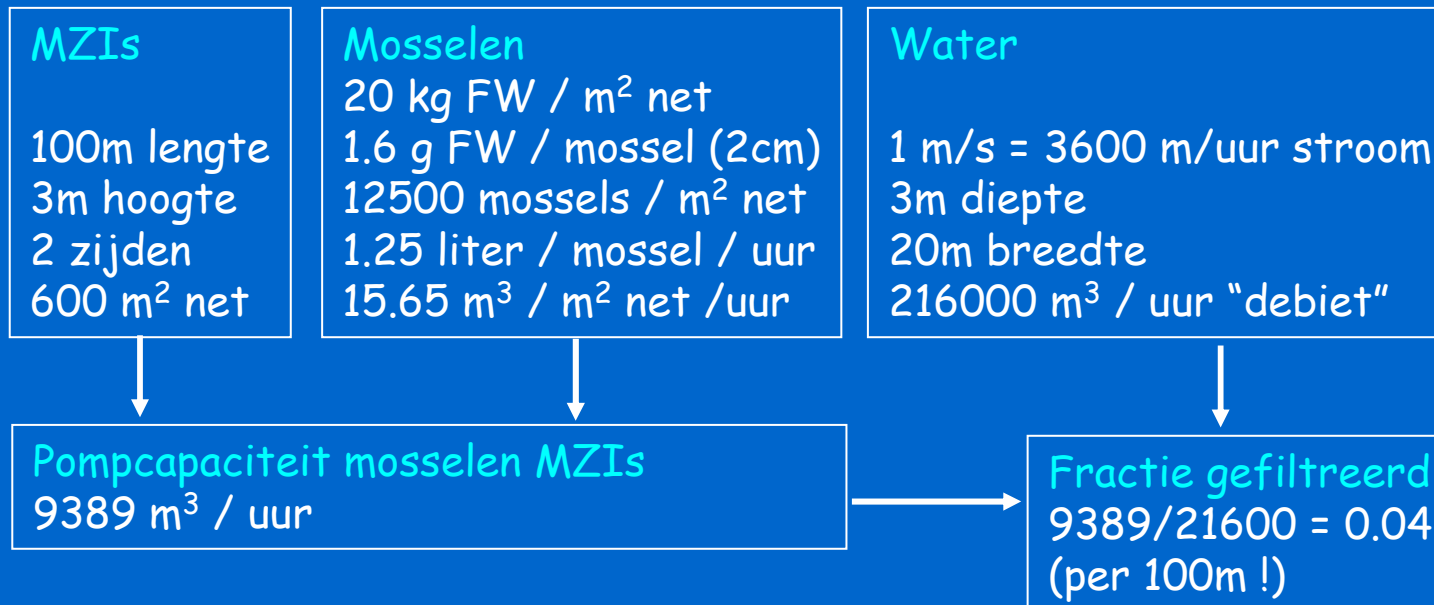
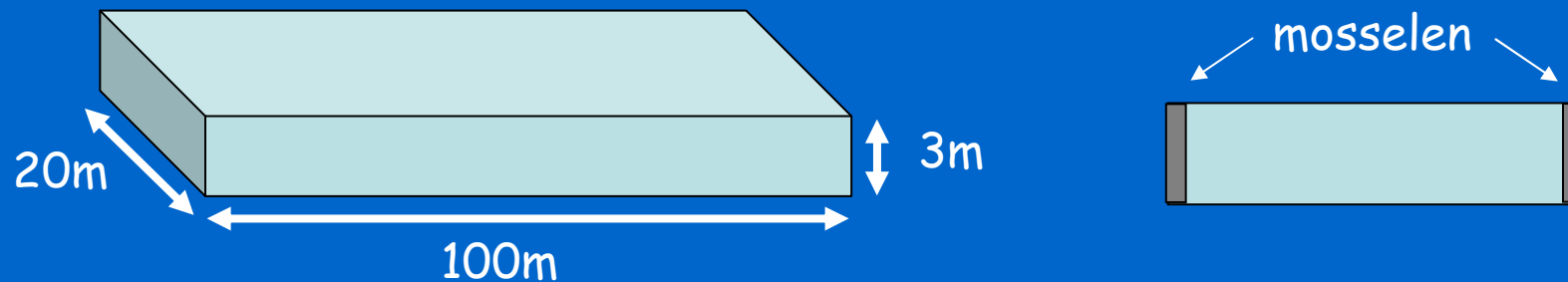
beschrijving van ruimtelijke dynamiek van primaire productie (hoog/laag; constant/variabel)

Wanneer?

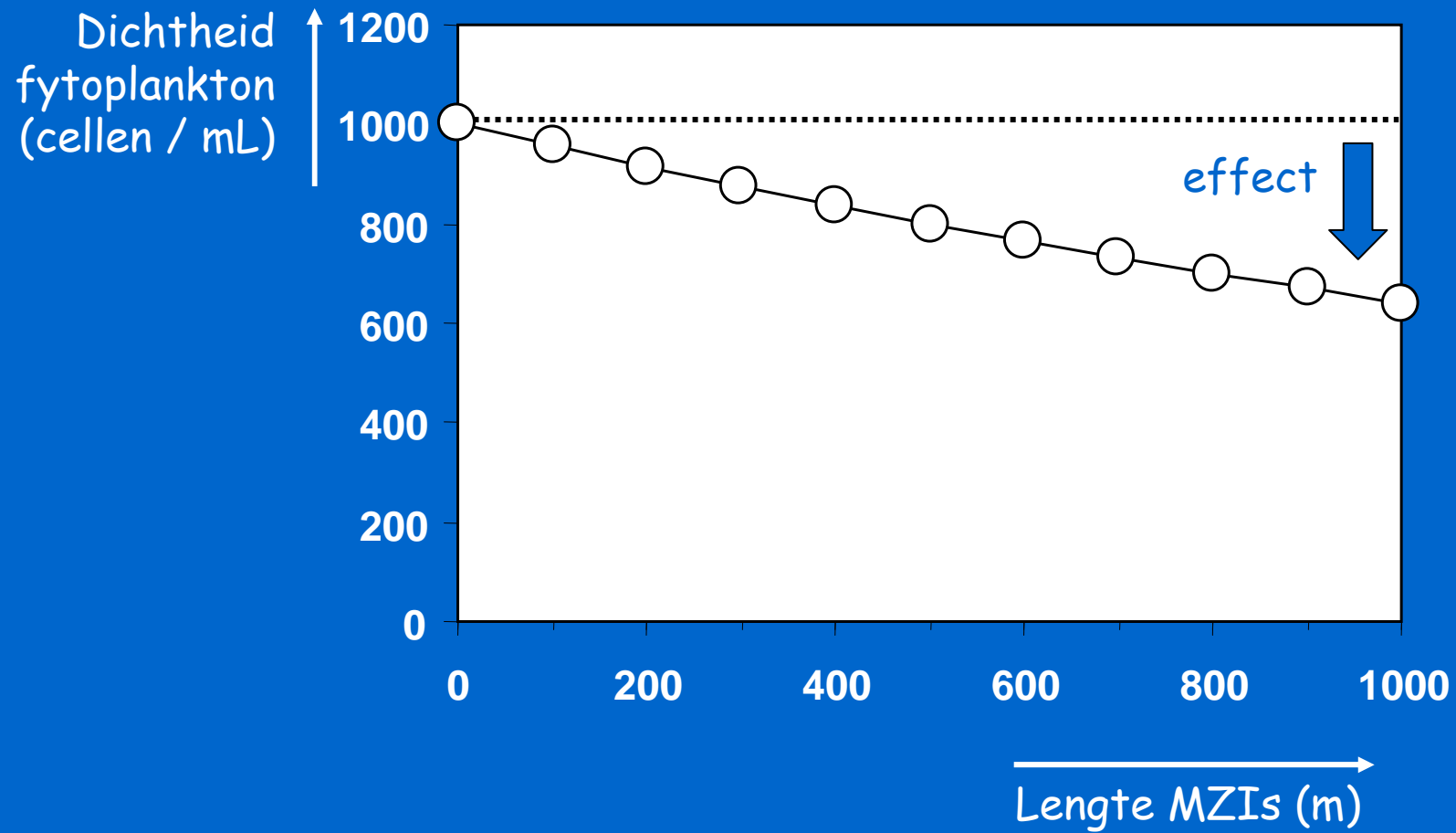
beschrijving van temporele dynamiek van primaire productie (seizoensdynamiek; plotselinge veranderingen)

Hoe kan een eventueel effect van MZI's op de draagkracht gemeten worden?

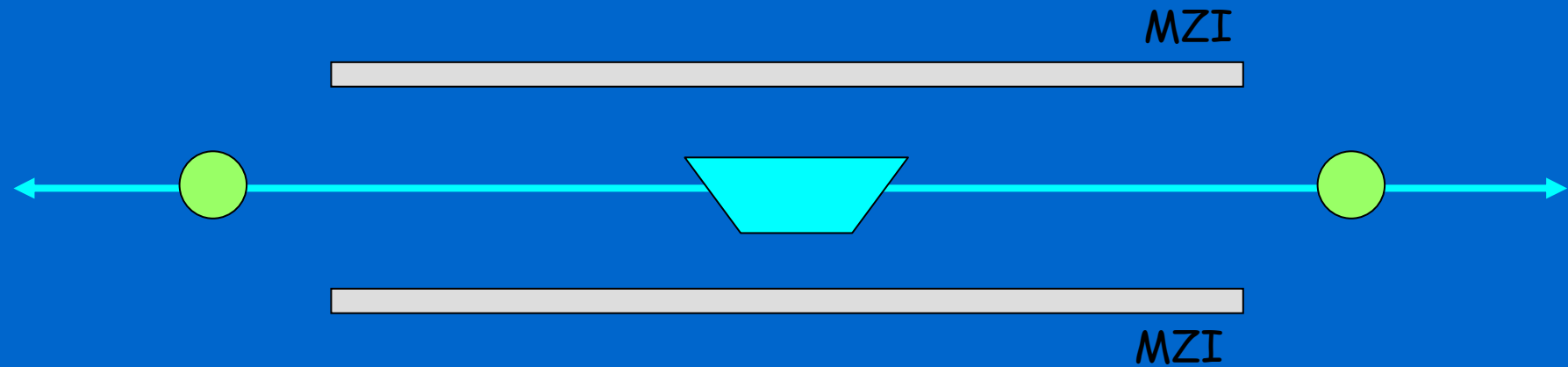
Orde van grootte van het effect op "draagkracht",
gedefinieerd als dichtheid fytoplankton

Hoe kan een eventueel effect van MZI's op de draagkracht gemeten worden?

Hoe kan een eventueel effect van MZI's op de draagkracht gemeten worden?

Meetpaal voor
vastleggen dynamiek
effecten

- fytoplankton
- TSM
- mosselmonitor

Vaartochten voor
verticale profielen
("meedrijven")

- fytoplankton
- TSM

Meetpaal voor
vastleggen dynamiek
effecten

- fytoplankton
- TSM
- mosselmonitor

Conclusies

1. Tijdsverschil tussen beschikbaar komen van resultaten IN PLACE project en behoefte vanuit planning MZIs
2. IN PLACE meetprogramma niet geschikt voor evaluatie van effecten MZIs op draagkracht Waddenzee
3. IN PLACE expertise (materiaal & methoden) wel geschikt voor opzetten speciaal meetprogramma voor evaluatie van effecten van MZIs op draagkracht Waddenzee

Bedankt voor uw aandacht!